

Långvarig sjukfrånvaro på grund av sjukdomar i nervsystemet

Sjukdomar i nervsystemet är en vanlig orsak till långvarig sjukskrivning för både kvinnor och män. Under åren 2020–2021 orsakades mer än tre procent av alla långa sjukfall av sjukdomar i nervsystemet. Kvinnor har nära dubbelt så hög risk att drabbas som män. Det visar statistik från Afa Försäkring.

Afa Försäkring registrerar diagnoskoder enligt Socialstyrelsens klassificeringsstandard ICD-10 och denna rapport fokuserar på diagnoskapitlet sjukdomar i nervsystemet (kapitel G00-G99). Rapporten bygger på en genomgång av 3 574 ersatta försäkringsärenden under åren 2020–2021 med långvarig sjukfrånvaro på grund av sjukdomar i nervsystemet. På sidan 3 finns en informationsruta där det går att se exempel på vilken typ av diagnoser som förekommer vid sjukdom i nervsystemet.

Afa Försäkring har betalat ut ersättning för sjukfrånvaron via avtalsgruppsjukförsäkringarna AGS och AGS-KL. Med långvarig sjukfrånvaro menar vi sjukfall som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning (sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan).

Vill du ta del av kommande publikationer? Ladda ner och prenumerera på våra statistikrapporter här:

afaforsakring.se/statistikrapporter

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkring AGS omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO och Kooperationen. AGS-KL omfattar anställda i kommuner, regioner, Svenska kyrkan och Sobonaföretag. Sjukförsäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Sjukförsäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk-/aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukfrånvaron behöver inte vara arbetsrelaterad.

Diagram 1 visar att risken för att drabbas av långvarig sjukfrånvaro på grund av sjukdomar i nervsystemet sedan 2007 har följt utvecklingen av den totala risken för samtliga diagnoser ganska nära. Från 2009 ökade risken, för att nå en topp 2014 och därefter minska under följande år.

Mellan år 2020 och 2021 ökade risken något igen och nu ligger den på ungefär samma nivå som år 2007. Risken för långvarig sjukfrånvaro beräknas som antal nya långa sjukfall per tusen sysselsatta.

Diagram 1

Risk för långvarig sjukfrånvaro 2007 –2021.

Svenskt Näringsliv/LO och Kommuner och regioner. Kvinnor och män.

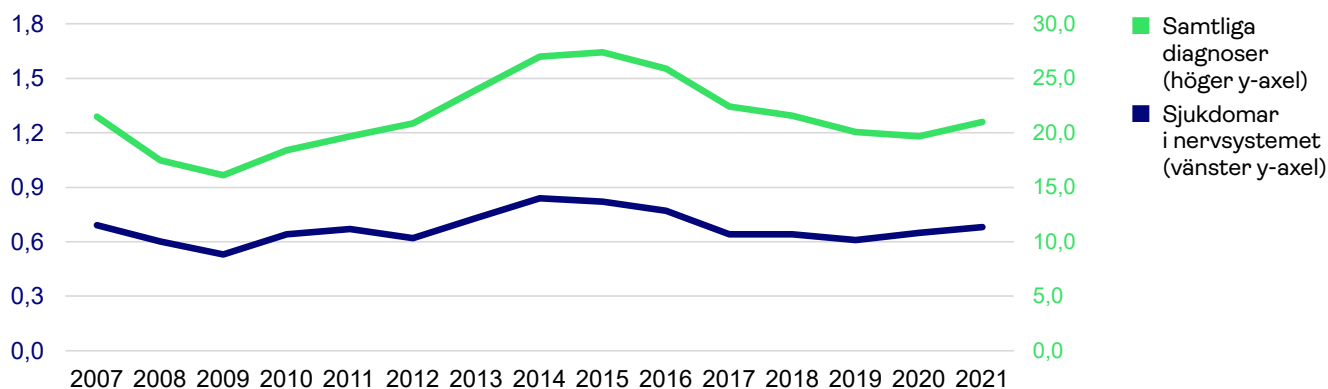
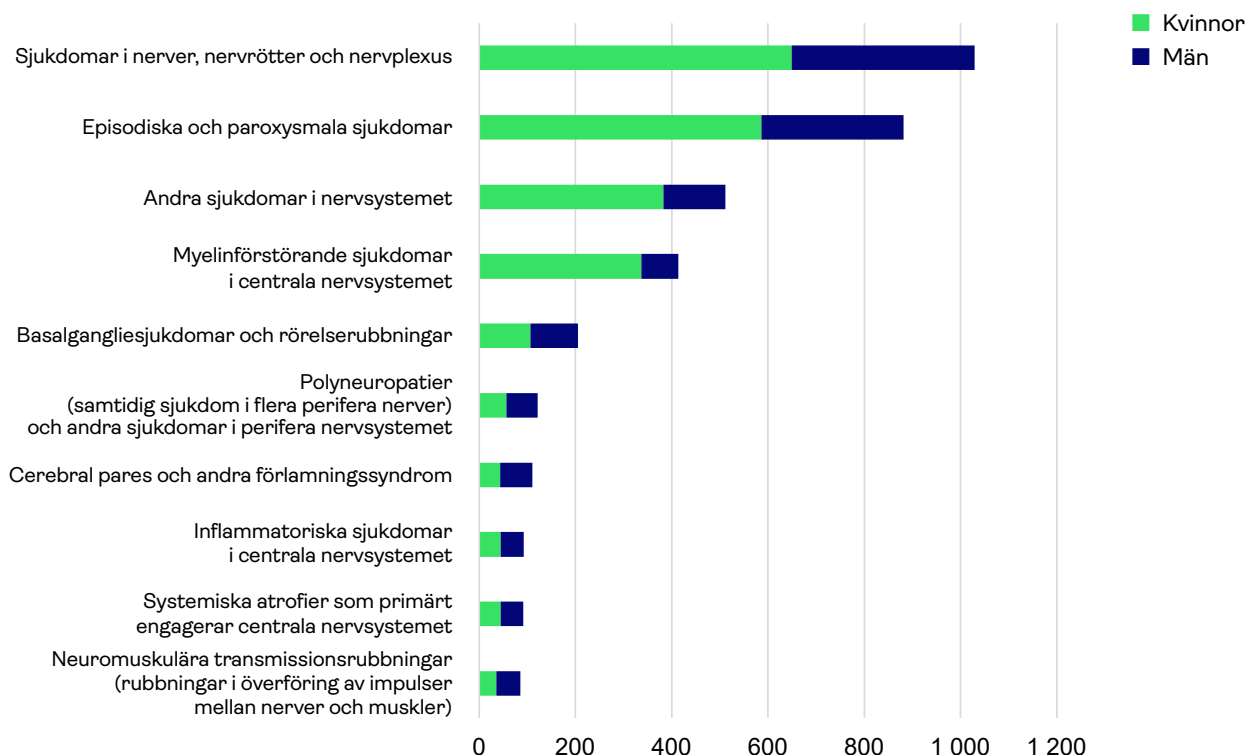

Diagram 2 visar de vanligaste diagnosavsnitten vid långvarig sjukfrånvaro orsakade av sjukdomar i nervsystemet för kvinnor och män under åren 2020 - 2021. Den blå informationsrutan* innehåller exempel på diagnoser inom dessa avsnitt. Det vanligaste diagnosavsnittet för både kvinnor och män är *sjukdomar i nerver, nervrötter och nervplexus* där diagnosen **karpaltunnelsyndrom** ingår.

Som diagrammet visar drabbades kvinnor oftare än män för sjukfall kopplade till de fyra vanligaste diagnosavsnitten. Till exempel var *myelinförstörande sjukdomar i centrala nervsystemet* (exempelvis MS) mer än fyra gånger så vanliga hos kvinnor som hos män, medan *basalgangliesjukdomar och rörelserubbningar* (exempelvis Parkinsons sjukdom) var lika vanliga hos båda könen.

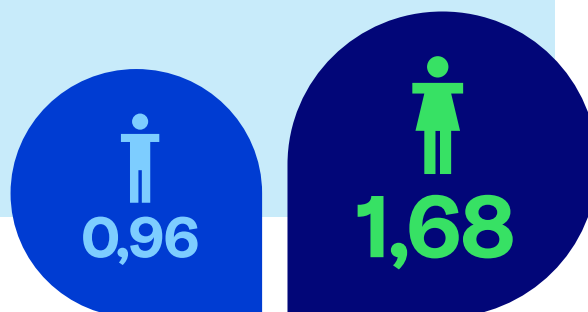
Diagram 2

Antal nya långa sjukfall med sjukdomar i nervsystemet per diagnosavsnitt och kön (2020–2021).

*Exempel på diagnoser som ingår i diagnosavsnitten

- **Sjukdomar i nerver, nervrötter och nervplexus:**
Karpaltunnelsyndrom.
- **Episodiska och paroxysmala sjukdomar:**
Sömnstörningar (sömnapné, insomni, narkolepsi), epilepsi och migrän.
- **Andra sjukdomar i nervsystemet:**
Trötthetssyndrom efter virusinfektion.
- **Myelinförstörande sjukdomar i centrala nervsystemet:**
Multipel skleros (MS).
- **Basalgangliesjukdomar och rörelserubbningar:**
Parkinsons sjukdom.
- **Polyneuropatier (samtidig sjukdom i flera perifera nerver) och andra sjukdomar i perifera nervsystemet:**
Ospecificerad polyneuropati, Guillain-Barrés syndrom.
- **Cerebral pares och andra förämningsyndrom:**
Ospecificerad parapares, ospecificerad hemipares.
- **Inflammatoriska sjukdomar i centrala nervsystemet:**
Ospecificerad encefalit.
- **Systemiska atrofier som primärt engagerar centrala nervsystemet:**
Motorneuronsjukdom, Huntingtons sjukdom.
- **Neuromuskulära transmissionsrubbningar (rubbningar i överföring av impulser mellan nerver och muskler):**
Myasthenia gravis, myotona sjukdomar.

Som **diagram 3** visar ökar risken att drabbas av sjukdomar i nervsystemet för män med åldern och är högst i åldersgruppen 56-64 år. För kvinnor inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO är risken att drabbas däremot högst i åldern 46-55 år.

Inom avtalsområde Kommuner och regioner är risken för kvinnor nästan helt jämn mellan åldersgrupperna 46-55 år och 56-64 år. Totalt är genomsnittsriskerna för kvinnor, 1,68, betydligt högre än för män, 0,96, oavsett avtalsområde.

Diagram 3

Antal nya långa sjukfall med sjukdomar i nervsystemet per 1 000 sysselsatta (risk) per åldersgrupp och avtalsområde. Genomsnitt 2020-2021.

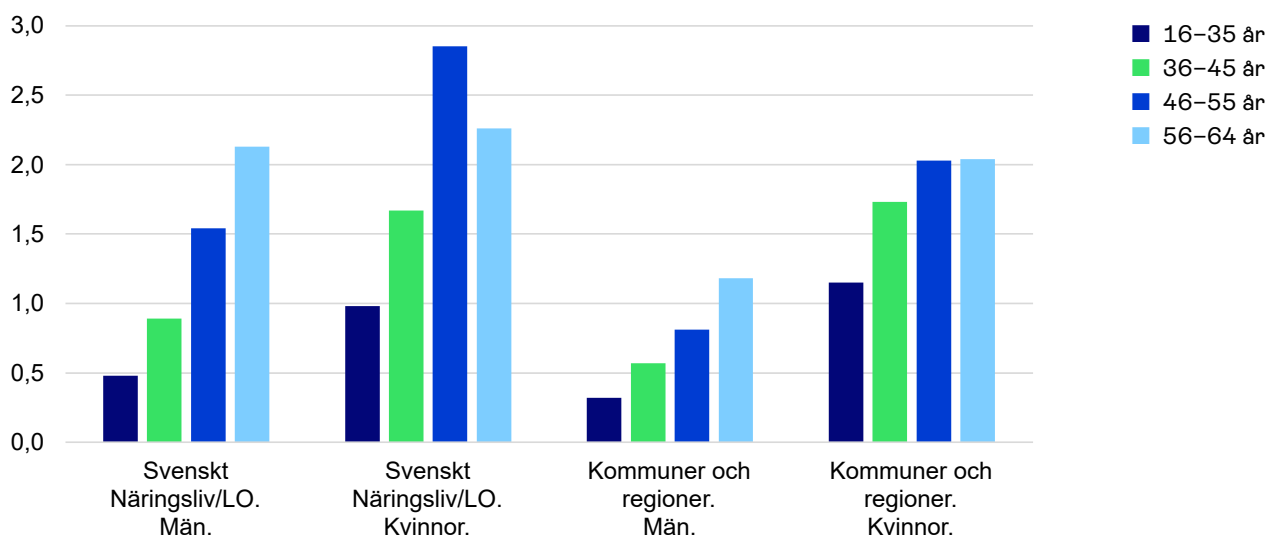

Diagram 4 och **diagram 5** visar antal sjukfall uppdelade på de yrkesgrupper inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO samt Kommuner och regioner som har högst risk att drabbas av sjukdomar i nervsystemet. Detta genomsnitt gäller för åren 2018 – 2021.

Inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO är *textil-, skinn och läderindustriarbete* den yrkesgrupp med högst risk för kvinnor och där är karpaltunnelsyndrom en vanlig diagnos. Även för män är risken högst i denna yrkesgrupp, tätt följd av *städare och fönsterputsare*.

Inom avtalsområde Kommuner och regioner är risken jämnare yrkesgrupperna emellan, men även här ojäm mellan könen. Risken för kvinnor är högst i yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* och för män i gruppen *sjuksköterskor och barnmorskor*.

Foto: Cultura Creative, Johnér-Bildbyrå

Diagram 4

Antal nya långa sjukfall med sjukdomar i nervsystemet per 1 000 sysselsatta (risk). Svenskt Näringsliv/LO, urval av yrkesgrupper. Genomsnitt 2018–2021.

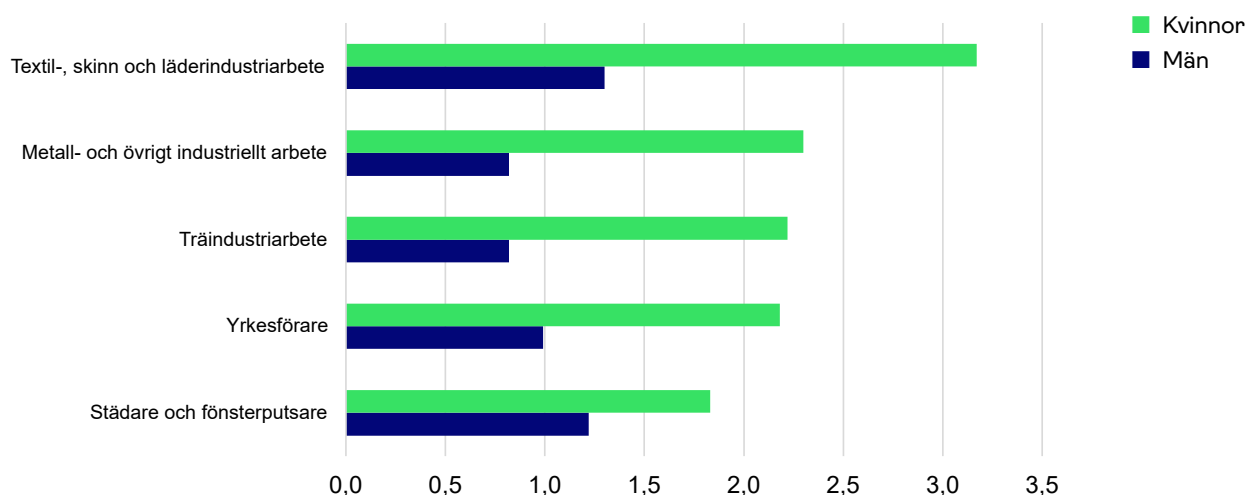
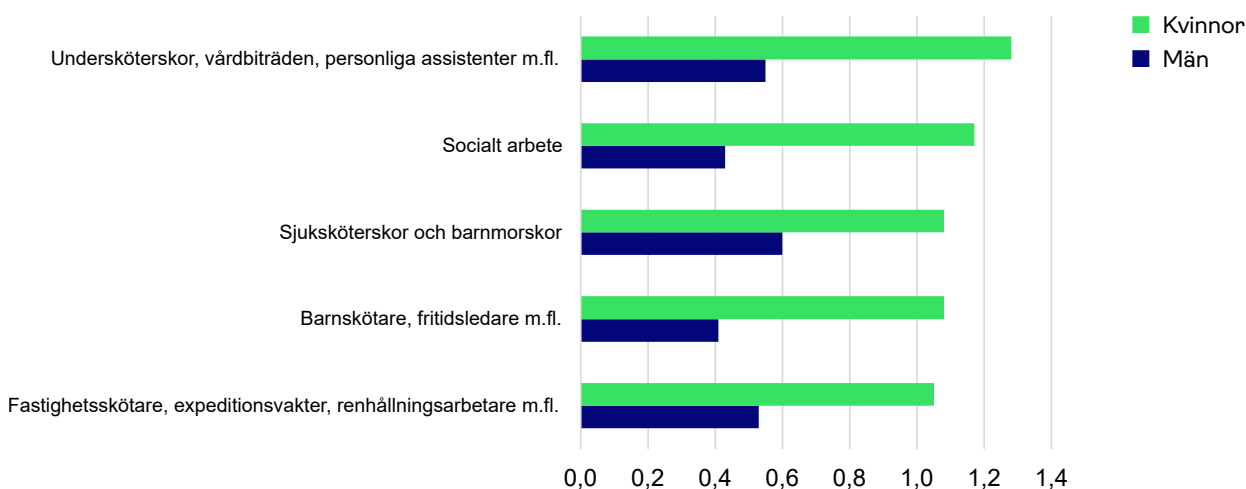

Diagram 5

Antal nya långa sjukfall med sjukdomar i nervsystemet per 1 000 sysselsatta (risk). Kommuner och regioner, urval av yrkesgrupper. Genomsnitt 2018–2021.

Typfall

Foto: Plattform, Johnér Bildbyrå

En kvinna i 50-årsåldern som tillhör yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* som drabbas av *sjukdomar i nerver, nervrötter och nervplexus* (exempelvis karpaltunnelsyndrom).

Foto: Calluafoto, Johnér Bildbyrå

En man i 50-årsåldern som tillhör yrkesgruppen *metall- och övrigt industriellt arbete* som drabbas av *sjukdomar i nerver, nervrötter och nervplexus* (exempelvis karpaltunnelsyndrom).

Publikation av Afa Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se